

Sofoni Ná-Σει Wooi Iḗzeizu

GALA goo wo nui Sofoni, ná-tenε gooi woni kona undḗzita (600) aisa Yesu Kilista va zḗḗ eteai zu, aisa Abakuke va ná-tenεgi wo. Siegi zu é ḡeni tenεgi wosu da, masagi Zḗziase la ḡeni dε GALA fi ma val-ibo fai zeini kpasu (2Ma 23:1-28) ta Zuda masadai ḡeni faazupui laawu ma yeeḡεḡalai. GALA keelai ḡa naati gooḡaavotesu, zḗiti ti ḡisieu ga GALA maavaa ḡa nei nuḡuseiti ba, ta faiti ta nei ḡεεzu zeema? Toḡa GALA tosυε lεεzu faa mḗnmḗn su: GALA ka va é Zuda nuiti ta Zeeluzalεme nu-iti tukpḗḡaaleve (1:1--2:3), toḡa Zuda maḡoolii ma nuḡuseiti kologolo (2:4-15), naa voluma, toḡa Zeeluzalεme niine volu, kpega voluma ga faa jḗi ma zapei pε tḗḡfula, é nuḡuseiti zeii naa, ti ga unmaayei nuiti, ti valagai, nii a kε, ti nuḡusei pε sie velei maavalibo (3:1-20).

Sofoni ḡa bosu é kole, ga GALA ná-nuḡuseiti ti la zooga ti yḗḡzυε va ḡole ta GALA, ni naama nuḡuseiti ti la ḡulani ná mεtu, niiti ti ti ya bḗḡi nḗ ta-lḗnḗḡi ḡaizieu, é leve GALAGI nḗnḗi va. Kεε toḡa zeele wooi wosu ga, GALA ka ḡaaḡaazu ye naati ma, niiti ti zoi zu ga bḗḡmaayei nuḡuseiti (2:3; 3:12).

¹ Wooi niiti ka ḡḗḡ GALAGI ti woni Sofoni ma, Zuda masagi Zḗziase, Amon ná-doun zunui, ná-yeeḡεḡalai zu. Sofoni ḡeni ga Kusi ná-doun zunui,

naa keeɛɛ ɔɛ ga Gedalia, naa keeɛɛ ɔɛ ga Amalia, naa keeɛɛ ɔɛ ga Ezeekiase.

Eteai pɛ tukpɔɔfaaleve vai

² Ɔɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔɔa:

«Nà vaazu anii kpein suwuɔfaalevezu, niiti ti yenvuzu eteai zu.

³ Nà nuɔusei pɛ koloɔɔloosu ta suaiti, gè wɔniiti pɛ koloɔɔlo ta kaleiti pɛ, gè naa ɔloɔɔlo, nii é nu ɔniiti kɔɔɔziɔɔzu. Nà nu vului ma zuwu ɔfaalevezu eteai zu.»
Ɔɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔɔana.

Fai é kɔɔɔɔ gani kɔɔ nuiti daalɔɔɔma

⁴ «Nà yeewuzegɛzu Zuda nuɔuseiti daalɔɔɔma, Zeeluzalɛme nuiti kpein daalɔɔɔma, gè Baale lɛbi nui mɔtaiti pɛ suwuɔfaaleve adave tɔna ba,

ta zɔiti ti botii ɔɛɛzu bɛ, ti pɛ vɔɔma ta zalaɔɔa ɔɔula nuiti.

⁵ Nà naati pɛ koloɔɔlo, niiti ti lɛɛzu pɛle ɔɔmave, ti ɔa nɔkɔ ná aniiti pɛ bu, ti volozu geegɔɔlɔɔgi zu, ta zɔiti ti nɔkɔsu bù, ti ɔa ɔɔna mà, nɛi gè ga Ɔɔɔɔɔ GALAGI,

ti lati ti ɔa minazegɛgiti bo ta-ɔalagi Mɔlɔke vɛ.

⁶ Nà naati koloɔɔlo, zɔiti ti voluavegai bà, nɛi gè ga Ɔɔɔɔɔ GALAGI, ta zɔiti ti la gàiɔiɛzu, ti la wɔinni ti va nà-kpɔba zɔlɔɔ, ɔa ti va gàazaɔa.»

Fai é nu wolaiti daalɔɔɔma

⁷ A maagɛ kpɔ, Maligii Ɔɔɔɔɔ GALAGI ɔɔaazu, mazɔlɔɔ Ɔɔɔɔɔ GALAGI ná-foloi maaɔuɔɔaa!
Mazɔlɔɔ Ɔɔɔɔɔ GALAGI zalaɔɔai ɔɛvele ɔɛteve,

é naati gba, zóiti é ti loligai.

⁸ Góogó GALAGI gɛ ma: «Tama, nà-zalaɗa ɗula voloi, nà laale kundiɗiiti bu, ta masa dointi, ta niiti kpein ti wɛɛinti ta-maaɗilii ma zii wosu.

⁹ Naama volo ná, nà vóogó naati ba, zóiti ti ɓudezu GALA sei veleɪ ma ɓofalagɪ maazu, eɗe zii ɗiligiti, ti ti-maliɗii ná-peleɪ wuulaave ga naavoloi, sɔlɔogai toomai zu ta yaavai.»

Fai é wosu yaaɗoiti daalɔɗma

¹⁰ Góogó GALAGI wooi ɗaa:

«Tama, naama volo ná, ta kpee woo wolai meni Kale zifidave, ta zongó wooi Koi Niinei zu vele, ta ani ɗolo lu golai gizeiti ma.

¹¹ A kpeei loo, Buu Uele Góizu nuiti, mazɔlɔ yaaɗoiti pe ta zaazu, wali ɗaizie nuiti pe ti zuwuɗaa ɗa levezu.»

Fai é wosu kibɔlɔma nuiti daalɔɗma

¹² «Naa zu, nà Zeeluzalɛme zuvɛɗɛɗɛɗɛɗɛ ga fitinai, nà vóogó zunuiti pe ba, ti zeini su kpe, eɗe dɔɔi buuveai, ti ɗa bo yiimave ga:

«Góogó GALAGI la faa nɔpe kea, ma vago ɓaa ma ɲu!»

¹³ Toosui ɗa wo ga ta-naavoloiti, ta-veleiti ta ɗologolo.

Ta peleiti to, keɛ ti la ɲia ti wu, ti leezen beleiti da, keɛ ti la ma lɔɔi ta ɓɔlea.»

Góogó GALAGI ná-foloi

¹⁴ Góogó GALAGI ná-folo wolai maabuɗaa,

maabuɗaa, gaazuvileve é da va,
 kpee ɲoi ɗa é loozu Ƴooɗo GALAGI ná-foloi,
 salaɓusui ziilogai ti pe ba, naa boɗoi ɗa kpee wolai
 loo.

15 Toɗa ɗe ga ziiɗaawana voloi,
 kidaavili foloi ta koozuviligi,
 faa zuɗologolo foloi ta faaɗaavalabai.
 Foloi naa ɗa ɗe ga kpidii, é ɗe ga kpidi boii,
 foloi naa ɗa ɗe ga tonabiingi ta bumugi.

16 Naama volo ná, salaɓusuiti ta puɓugi ve,
 ti koo beei loo taa wolaiti daalɗoɗma sigigi ti ma,
 ta ti zu vele ɗaagoozagiti daalɗoɗma.

17 «Nà nuɓuseiti do kidaaviligi zu,
 ta zie eɗe gaazuɗole nuiti, ti da yeevee memɛ,
 mazɔɔ ti kotoi ɗea daalɗoɗma, ñei gè ga Ƴooɗo
 GALAGI.

Ti-ma ɲamai ɗa vu adave pe eɗe fufiligi,
 ti-ma ɓoomaiti ta luula eɗe kavai.»

18 Ta-waliiti ta zanugi ti ti ya
 naati ti la zooga ti va ti ɗizo
 Ƴooɗo GALAGI ná-ziiɗaawana voloi.
 Ná-ziiɗaawana abui ɗa eteai pe kologolo.
 Gaamazu, naa maa ɗa yiki,
 toɗa eteai zu nuɓuseiti pe suwuɗaaleve.

2

Toligi é wosu boɗomaayei vai zu

1 A ɗaale ba, wo maabo,
 woi wo ga zii, unfe ge la wo ma,

2 aisa deve zevei va ɗula,
 foloi va leve eɗe molo booloi,
 aisa Ƴooɗo GALAGI ná-ziiɗaawana va zeeli wo ma,

aisa G̃oog̃o GALAGI ná-ziiǵaawana voloi va zeeli!

³ A G̃oog̃o GALAGI ǵaizie, w̃ai wo ga b̃oǵmaayei
nuiti zooi zu,
wo ǵolozu ná-deveiti be!
A telebodai ǵaizie ta b̃oǵmaayeei.
Tanisu toǵa wo ye ná G̃oog̃o GALAGI ná-
ziiǵaawana voloi.

Nimizai ǵa folo liizu vele nuiti tuǵo

⁴ Kulaai ǵa wo Gaza va tete,
Asekal̃n ǵolofolo,
Ased̃ode nuiti ti be ná, ga folo gaal̃gai kpekpe,
Ekel̃n nuiti ti ǵula ná va.
⁵ Maañǵoi ǵa wo ve, Kelete nuiti, kpolodei ǵoba ze
wo nuiti!
GALA ná-tukp̃oi ǵa wo laal̃ǵoma, é ǵe ma:
«Kanaan, é ga Filiseti nuiti ta-yooi,
ná è ǵolofolosu, nu vulu ñope la m̃o ǵea ná.
⁶ Da-yooi, kpolodei laave,
miná ǵa valibo ga togani laamiizuve,
zooi baala make nuiti ta ǵe b̃izezu su,
ti da baalagiti ta-zasai lo ná.»
⁷ Kpolodei laave t̃ona ka ǵe ga Zuda nubusei m̃otaiti
t̃oño.
Ta ǵe liizu ga ta-loganiiti ná, ti da laami.
Kp̃ok̃oi, ti da looǵo Asekal̃n veleiti bu,
maz̃ob̃o G̃oog̃o GALAGI, ta-G̃ALAGI ǵa ti maalobo,
é ta-vai valibo ga pag̃o.

Nimizai ǵa folo ǵulazu vele nuiti tuǵo

⁸ «Gè Moabe nuiti ta-voomu gooit̃i menini,
ta woo ñoi Am̃n nuiti ti boni,
ti baag̃ulani ná-nubuseiti ma,

ti da ta-yooi zuwɔɔɔ ga naati ta-yooi, ti ɣeni seɣezu.»

9 Ɔɔɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɣii Izelayele ná-GALAGI wooi ɣaa:

«Naa ɣa é ba, eɣevelei gè vulua la ga ɣite,
Moabe ɣa ɣe ga Sɔɔme ɣevele,
Amɔn nuiti ti ɣe ga Gɔmɔɔ ɣevele,
tufa nɔi letele nɔ ɣa a ɣe vɔnɔsu náve,
kpolo ɣula yeɣei nɔ ɣe ná, zooli ɣoloɣolo metu eyesu
ɣɔ.

Nà-nubusei mɔtaiti ta loo ti zu,
nà-zooli zu nuiti ta ye ná, naati ta naa zeɣe ga tɔnɔ.»

10 Naa ɣa zeelizu ti ma ga ta-wasogi ma zalai,
tɔzei ti baagɣulani Ɔɔɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɣii,
ná-nubuseiti ma,
ti ta-vaiti gaawɔɔɔ, naati ti loo bu.

11 Ɔɔɔɔ GALAGI ɣa ná-maayikii le ga tiye,
mazɔɔɔ toɣa eteai ná-galagiti kpein koloɣolo.
Naazu, anɛɛ zii niiti ti maagoozaai,
ti pe ta lebiyai ve be,
ɛɛ gilagilagi ɣa naa ɣe tɔ bɔɣɔi zeizuve.

Nimizai ɣa lekɛma velel nu yeezazuve nuiti tuɣɔ

12 Etiyɔpi nubuseiti balaa,
nà-boɣa zɔkpɔi ɣa ti zuɔota.

Nimizai ɣa lekɛma velel nu ɣɔvezuve nuiti tuɣɔ

13 Ɔɔɔɔ GALAGI ɣa yeewuzeɣe
nu ɣɔvezu vele yooi laalɔɣma,
toɣa Asiili undaavili,
é Ninive ɣoloɣolo,
naa ɣe ga zou vɔɔi eɣe tevebai.

14 Taai vuuzuve ɣa, toganiiti ta ɣe veɛzu ná,
ta suai ma ziiti kpein,

buungiti ta dɛvɛiti ta ɔɛ zɛlɛsu ma bɛdɛgiti ba kpidii.
Nu da wɔniiti goomɛni pɛlɛiti ma venɛtɛlɛiti da,
nu ɔa yɛsu kpofalagi nɔ ma, ɛ pɛlɛi wuuɔɔologologai
ɔa,

sɛdele dakaiti ta ɔula ná.

¹⁵ Wɛlɛ lɛɛ taa wolai va, koozunɛɛi ɔɛni su,
su nuɓusɛiti ti ɔɛni kaazu ga ta zeini ziileigi zu,
ti da ɔɛisɛ ga ti ɔɛɔala la ná.

E woloa, ɛ ɔɛa ga dɔɔɔ zuaiti pɛɛzuvɛ!

Zɔiti dɔin ti levesu ná
ta foei vɛɛzu, ti yeevɛɛ la.

3

Nimizai ɔa Zeeluzalɛme nuiti tuɔɔ

¹ Nimizai ɔa kololala laai vɛ, kɔzɔai,
ɛ ga nu vaa laai!

² E la woiloni toligi ma,
ɛ la vaazu maagoloi wu,
ɛ la ɔɔɔɔ ɔalivaazu ɔɔɔɔ GALAGI ma,
ɛ la voluzeizu ná-GALAGI va.

³ Ná-kundiɔiiti ti ná
ta ga zalaiti ti zikɔzu,
ná-tukpɔɔfaaleve nuiti ta ga zuluɔvuiti ti kpegi wosu
kpidii,

ti la tanɔpɛ makɛsu, ti va mi sobui.

⁴ Ta-GALA goo wo nuiti ti la ga totuɔɔ vagɔ,
ta ga yaava nuiti.

Ta-zalaɔa ɔula nuiti ti la unfema veezu aniiti bɛ ti
veai GALA bɛ,
ta ná-tɔgiti kologolosu.

⁵ Anɛɛ naa vɛ, ɔɔɔɔ GALAGI ɔa ná, taazuvɛ,
ɛ da ɔɔɔɔ lɛ ga telebo nu vɛ,

é la faa ɲou nɔpɛ kɛɛzu.
 Sobu-o-sobu, zegema la ba, toɣa ná-tukpɔiti
 gaalevezu.
 Kɛɛ faa ɲou ɣɛ nui la da ga unfe pɛ.

⁶ «Gè ziiti suwugaalevea,
 gè ti-velesuɛti suɣologolo.
 Gè koi yɔɣɔzuɛti kologologa,
 nu nɔpɛ ge la mɔ ziezú náti.
 Ta-laa wolaiti sunakai ɣɛ de,
 nu ɣila kpalaa ge la mɔ zeini ná.

⁷ Kɛɛ gè ɣɛni ma:

«Da unfe mà, è tɛnɛ gooi zo,
 naa ɣa a kɛ, è-zeizuɛ mina ɣologolo.»
 Gè ti loɣani siɛ mɔinmɔin su,
 kɛɛ ti ɣɛni ɣaazuvilezu ga faa ɲɔi ɣɛa,
 ti-ɣɛɛvai pɛ su.»

⁸ Ɔɔɔɣɔ GALAGI wooi ɣaa: «Naa ɣa é ba, à màaɓɔun,
 ungo, à naama voloi màaɓɔun,
 yeei gè vaazu wuzegɛzu la kɔɔzoganii vaa zu.
 Gè devea ga gè ziiti ta masadaiti gaalɛ ba,
 ga gè nà-ziiɣaawana wolai zeɪ ti ma.
 Eteai pɛ ka ɣala ga nà-ziiɣaawana abui.»

Tukpɔi ɣaawaaiti

⁹ «Naazu nà nubusɛiti maavalibo,
 nà ti-lakɔlogiti ɲade,
 ta fàli, nɛi gè ga Ɔɔɔɣɔ GALAGI,
 ti pɛ ta dèbi ga yiimave pɛ.

¹⁰ Anɛɛ Etiyɔpi dɛ wolai volu vele nuu,
 dèbi nui, niiti gè ti vazani,
 ta va pɔ ga ta-veɛaniiti.

11 Naama volo ná, nà-nuḅuseiti,
 wo la mṵ unfega ga wo luva veleiti faa,
 kotoi niiti wo ti ǵeeni dàalǵǵoma.
 Nà naati pε kula wo zaama,
 zṵiti ti laavegai ga wasogi,
 wa be niina waso fai va nà-gize ḡadegai ma.

12 Nà nuḅuseiti makε wo zaama,
 ti ga ǵǵǵmaayei nuiti ta ti ʋalagai,
 ta ǵε velesu Ǵǵǵǵ GALAGI ʋolu.

13 Izelayεle nuḅusei mṵtaiti ta ǵε vulua,
 ti la mṵ telebotala vaa nṵpε kea,
 ti la mṵ zεε nṵpε boga,
 ti la mṵ yaava vaa nṵpε kea ga ti-laave.
 Ta zoo ti daami wo, ti ḡiimēni ʋagṵi wo,
 nu nṵpε ge la ti maalua.»

Minazεǵεgi Siyṵn ʋε

14 Ee, Siyṵn nuḅuseiti, à vuka ga koozunεεi!
 Ee, Izelayεle nuiti, à ǵǵkṵ ga koozunεεi!
 Ee, Zeeluzalεme nuḅuseiti, à ǵṵoozunε ga wo-
 yiimave pε!

15 Ǵǵǵǵ GALAGI peelala vai ma ǵasṵi zεǵea wo
 unma,
 é wo zili nuiti kpεa wo ʋolu.
 Izelayεle ná-masagi, Ǵǵǵǵ GALAGI ǵa wo zaama,
 maa la mṵ nεeni wo ʋa lua maanǵǵ ʋa.

16 Naama volo ná, ta ǵε Zeeluzalεme ma:
 «À mina lua, Siyṵn nuḅuseiti,
 wo iḡṵ ge mina leve pa!

17 Mazǵǵǵ Ǵǵǵǵ GALAGI wa-ǴALAGI ǵa wo zaama,
 ga kṵǵǵǵ ǵulubai é wo ǵizosu.
 Toǵa wo ǵaanεεnεzu ga ná-nεεbei,

toɟa koozunε wuyei loo wa-vaa zu.»

18 Maligii ɟε ma: «Nà maanɔɟɔ vaiti kpe wa-veɛti voloiti ba,

niiti ti ɟεa wo unma ga kasɔi ta zelilomai.

19 Wεε, naama ziegi zu, nà vɔɔɟu naati pε ba, niiti ti wo zopele nɔuni.

Nà naati balo, niiti ti lekpuzu,

zɔiti ti loai ya, gè naati gaale ba.

Nà wo ɟε ga unfema nuiti,

wo-lɔɟɔi ɟula zooiti pε su,

veɛti unfegi zeelini wo ma náti.

20 Naama ziegi zu, nà va ga woye volu,

siεgi zu gè wo ɟaaleεzu ba la volu,

nà wo-laaseigi wɔɔɔ, lebiyai ɟε wo ve

eteai zu nuβuseiti pε saama.

Nà naa ɟε siεgi zu,

gè wa-vaiti maavalibosu da, wa ɔɔɟɔi wo ɟaazu.»

Ɔɔɔɟɔ GALAGI ɟa é boga.

GALA Sɛvɛi
Portions of the Holy Bible in the Toma language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue de la
Guinée Toma

copyright © 2013 Pioneer Bible Translators

Language: Toma

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

95f995fa-1e05-5170-a262-d0f7dabeeddf